

Voorleesvonnis coronaboetes 7 oktober 2020

Allereerst zal ik in alle zaken die ik afgelopen maandag tot vandaag heb onderbroken het onderzoek sluiten.

Dan zal ik nu de uitspraken doen. Ik heb deze als volgt opgezet. Ik zal eerst ingaan op een aantal verweren die in meerdere zaken zijn gevoerd. Daarna zal ik per zaak aangeven wat mijn beslissing is en waar nodig nog ingaan op specifieke punten.

1. Beroep op onverbindendheid noodverordening vanwege inbreuk op grondrechten

Aangevoerd is dat het artikel in de noodverordening waarin de 1,5 meter norm is opgenomen onverbindend is, omdat deze regel een onrechtmatige inbreuk maakt op een grondrecht. Het artikel in de gemeentewet waarin de bevoegdheid tot het opstellen van een noodverordening is opgenomen, verbiedt uitdrukkelijk dat met een noodverordening inbreuk wordt gemaakt op grondrechten.

Is de regel in de noodverordening onverbindend?

De overheid heeft de verplichting om fundamentele rechten van burgers zowel te eerbiedigen als te beschermen. Dat geldt bijvoorbeeld voor het recht op privéleven. Ook het recht op veiligheid en gezondheid kan in zekere zin als een fundamenteel recht worden beschouwd. Tegen die achtergrond zal de overheid moeten ingrijpen als in een crisissituatie de volksgezondheid in gevaar komt.

Bij het opstellen van de 1,5 meter norm, zou je kunnen zeggen dat deze fundamentele rechten en daaruit voortvloeiende verplichtingen met elkaar botsen. Op grond van jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens moet daarbij onder meer worden beoordeeld of bij de afweging van deze verplichtingen een goed evenwicht is bereikt tussen de belangen van het individu en die van de samenleving als geheel.

Ik ben van oordeel dat in dit geval dit goede evenwicht is bereikt. Voor zover er door het invoeren van de 1,5 meter norm al sprake is van inbreuk op het recht op privéleven, is deze inbreuk beperkt. Mensen hebben nog steeds de mogelijkheid om met anderen af te spreken in de openbare ruimte. Het enige waarin zij door deze regel beperkt worden, is de afstand die zij dienen te houden tot anderen die niet tot hun eigen huishouding behoren.

Daartegenover staat dat de overheid is geconfronteerd met een crisissituatie waarin de volksgezondheid ernstig en acuut in gevaar is gekomen. Om deze crisissituatie te beheersen, heeft de overheid in korte tijd maatregelen moeten nemen om de samenleving te beschermen tegen de uitbraak van het coronavirus. Ik ben van oordeel dat, indien de 1,5 meter norm al als inbreuk op een grondrecht moet worden beschouwd, dit gerechtvaardigd was, afgewogen tegen de verplichting die de overheid had om in dit geval de publieke gezondheid te beschermen. In navolging van uitspraken van civiele en bestuursrechters, ben ik dan ook van oordeel dat de noodverordening, in dit geval specifiek het artikel waarin de 1,5 meter norm is opgenomen, niet onverbindend is. Met andere woorden, de noodverordening is dus geldig.

2. Beroep op waarschuwingsplicht

Aangevoerd is dat, of wel op grond van vermeldingen op websites, waaronder politie.nl, of wel op grond van de uitlatingen van de Minister van Justitie en Veiligheid in het kamerdebat op 2 september 2020, mensen er op mochten vertrouwen dat zij eerst werden gewaarschuwd voordat zij een boete zouden krijgen voor het overtreden van de 1,5 meter norm. Aangevoerd is dat de Minister hier in het debat heel helder in was, er zou altijd

sprake zijn geweest van een drieslag in het beleid van het Openbaar ministerie, te weten aanspreken-waarschuwen en dan pas beboeten.

Het Openbaar Ministerie heeft hiertegen aangevoerd dat de uitspraken van de Minister niet voor haar rekening komen. In het interne beleid van het Openbaar Ministerie is nooit een waarschuwingsplicht opgenomen. Het is aan de individuele handhaver om te beoordelen welke interventie in de specifieke situatie passend is.

Was er een plicht voor opsporingsambtenaren om eerst te waarschuwen?
Het Openbaar Ministerie heeft haar interne beleid zoals dat gold ten tijde van de overtredingen die aan de orde zijn als ook het beleid van daarna aan alle dossiers toegevoegd. Ik stel vast dat in dat beleid geen waarschuwingsplicht voor opsporingsambtenaren is opgenomen. Ook op de website politie.nl stond niet vermeld dat altijd eerst moest worden gewaarschuwd. Daarmee staat naar mijn oordeel vast dat ten tijde van de vastgestelde overtredingen in geen enkel al dan niet bekendgemaakt beleid van politie of Openbaar Ministerie een waarschuwingsplicht was opgenomen. De betreffende opsporingsambtenaren waren dus bevoegd bij een constatering van een overtreding direct over te gaan tot het uitschrijven van een boete en mensen hoefden er niet vanuit te gaan dat ze voorafgaand eerst werden gewaarschuwd.

De uitspraken van de minister op 2 september 2020 in de Tweede Kamer over dit beleid, kunnen geen invloed hebben op het handelen van de opsporingsambtenaren in april van dit jaar. Ook hebben deze uitspraken naar mijn oordeel niet tot gevolg dat het Openbaar Ministerie niet gerechtigd was de vervolging in deze zaken voort te zetten.

Mijn conclusie is: er was dus geen waarschuwingsplicht voor opsporingsambtenaren.

3. Beroep op willekeur/gelijkheidsbeginsel

In meerdere zaken is aangevoerd dat men het niet terecht vindt dat in andere zaken is volstaan met een waarschuwing en dat men zelf direct een boete ontving. Voorbeelden die daarbij zijn genoemd, zijn bijvoorbeeld feestjes, de demonstratie op de dam of een drukke winkelstraat. In die gevallen zouden de opsporingsambtenaren er voor hebben gekozen te waarschuwen.

Voorop wordt gesteld dat een beroep op willekeur of het gelijkheidsbeginsel zelden opgaat. Aan opsporingsambtenaren is de vrijheid en het vertrouwen gegeven dat zij in individuele situaties de afweging kunnen maken welke interventie op dat moment het meest passend en effectief is. Enkel in exact gelijke gevallen, dient de politie en in navolging het Openbaar Ministerie op dezelfde wijze te handelen. Een voorbeeld daarvan is de zaak waarin ik afgelopen maandag direct uitspraak heb gedaan. Daarin was voor 4 vrienden exact hetzelfde proces-verbaal opgemaakt, waarin de politie voor alle vier gelijke feiten en omstandigheden had beschreven. In een van die gevallen was de zaak, na het instellen van verzet, geseponeerd. Het Openbaar Ministerie was om die reden niet-ontvankelijk in de vervolging van 2 van de andere vrienden.

In alle andere gevallen waarin dit verweer is gevoerd, kan niet met succes een beroep worden gedaan op het gelijkheidsbeginsel. Van gelijke gevallen die ten onrechte ongelijk zijn behandeld, is geen sprake. Wat niet wegneemt dat het voor mensen wrang kan voelen dat zij een boete moeten betalen, terwijl anderen voor in hun ogen (nagenoeg) hetzelfde gedrag een waarschuwing krijgen. Het is telkens aan de betrokken opsporingsambtenaar om in te schatten hoe op een overtreding moet worden gereageerd. Daarbij kunnen tal van aspecten een rol spelen, zoals de handhaving van de openbare orde of het zo snel mogelijk willen beëindigen van een onwenselijke situatie. Uitkomst van die afweging kan dan zijn dat de ene overtreder van een bepaling uit de noodverordening een waarschuwing krijgt en de andere overtreder van dezelfde bepaling een boete.

4. Begrip samenkomst

In een aantal zaken luidt de beschuldiging het deelnemen aan een openbare samenkomst. In artikel 2.1 van de Noodverordeningen is een algeheel verbod op samenkomsten opgenomen. In deze zaken is de discussie ontstaan of sprake was van zo'n samenkomst of niet.

Het Openbaar Ministerie heeft zich op het standpunt gesteld dat het aankomt op een grammaticale uitleg van het begrip samenkomst. Bij het al dan niet van tevoren afgesproken samenkomen van meerdere personen, waarbij sprake is van zekere verbondenheid, is al gauw sprake van een samenkomst als bedoeld in de Noodverordening, aldus de officier van justitie.

Daar denk ik anders over. Het begrip samenkomst wordt in de wet en in de toelichting daarop niet gedefinieerd. In lid 2 van artikel 2.1 van de Noodverordening, staat wel een opsomming van samenkomsten genoemd, waarvoor een uitzondering geldt (mits de 1,5 meter wordt gewaarborgd). Daarin worden onder andere genoemd wettelijk verplichte samenkomsten, uitvaarten en huwelijken.

In de toelichting op artikel 2.1 van de Noodverordening van de Veiligheidsregio Gelderland-Midden staat dat op grond van dit artikel 'kan worden opgetreden tegen bijvoorbeeld 'coronafeestjes in studentenhuisen, garages, loodsen en dergelijke'.

Ik maak uit de genoemde uitzonderingen en deze toelichting op dat met een samenkomst is bedoeld een bijeenkomst in min of meer georganiseerd verband met een groep van enige omvang. Een ontmoeting van een groepje vrienden op straat valt hier naar mijn oordeel uitdrukkelijk niet onder, ook niet als deze ontmoeting van tevoren is afgesproken. Daarvoor is immers artikel 2.2 opgenomen in de Noodverordening. Te weten dat men in een groep van 3 of meer personen, waarbij men niet tot een gezamenlijk huishouden behoort, onderling 1,5 meter afstand dient te houden.

Voor de zaken die afgelopen maandag ter zitting zijn besproken geldt dat naar mijn oordeel in geen van de gevallen sprake is van een samenkomst als bedoeld in artikel 2.1 van de Noodverordening. In een enkel geval heeft de officier van justitie subsidiair overtreding van de 1,5 meter norm tenlastegelegd. Ik zal hierna per zaak aangeven of ik van oordeel ben of die norm wel is overtreden.

5. 1,5 meter afstand in de auto

In meerdere zaken is aangevoerd dat men niet wist dat de 1,5 meter norm ook gold in de auto. Deze verweren kunnen niet slagen. Allereerst is van belang dat eventuele onbekendheid met een strafbepaling niet tot straffeloosheid bij overtredingen kan leiden. Daarbij komt dat aan de 1,5 meter norm, zoals opgenomen in de noodverordeningen, onder andere in de media zeer veel aandacht is besteed. Niet blijkt dat in de noodverordeningen, zoals deze golden ten tijde van de tenlastegelegde gedragingen, een uitzondering voor de 1,5 meter norm is gemaakt voor het rijden in auto's.

6. Hoogte van de boete

In alle zaken is een strafbeschikking ter hoogte van 390 euro uitgevaardigd. Het overtreden van een bepaling uit de noodverordening is strafbaar gesteld in artikel 443 van het Wetboek van Strafrecht en de maximumstraf op deze overtreding is een hechtenis van twee maanden of een geldboete van de tweede categorie, te weten 4.350 euro. In het interne beleid van het Openbaar Ministerie is opgenomen dat het bedrag van de strafbeschikking op 390 euro is vastgesteld.

Het zal niemand ontgaan zijn dat dit bedrag in het politieke en publieke debat ter discussie is komen te staan. Dit heeft geleid tot een amendement dat op 2 oktober 2020 is ingediend en ondertekend door partijleden die een meerderheid van de Tweede Kamer vertegenwoordigen. Dit amendement heeft betrekking op het wetsvoorstel Tijdelijke wet maatregelen covid-19. In dit amendement wordt voorgesteld om de maximumstraf op overtreding van de 1,5 meter norm op 95 euro te stellen. Het wetsvoorstel zoals dat er nu ligt kent ook een lagere boetecategorie, te weten tot 435 euro.

Het Openbaar Ministerie heeft zich op het standpunt gesteld dat het boetebedrag van 390 euro als uitgangspunt gehandhaafd moet blijven. Daartoe is onder meer aangevoerd dat het Openbaar Ministerie aan de Minister van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven geen voorstander te zijn van verlaging van de boetes en dat er belang is bij een consistent handhavingsbeleid. Het genoemde wetsvoorstel is nog niet aangenomen en lopende de politieke discussie ziet het OM geen aanleiding een lagere geldboete te eisen.

Ook daar denk ik anders over. In de politiek is bij een democratisch gekozen meerderheid duidelijk sprake van een voortschrijdend inzicht ten aanzien van de hoogte van de boete op overtreding van de 1,5 meter norm. Ook is gebleken dat in het publieke debat bij deze gevallen sprake is van een morele verontwaardiging ten aanzien van de hoogte van de boetes. Uiteraard is het aan de strafrechter om uiteindelijk een beslissing te nemen over welke straf passend is. De huidige regelgeving biedt mij de ruimte om ook die 390 euro als uitgangspunt te blijven nemen. Ik zie echter aanleiding om bij de huidige stand van zaken in deze zaken aansluiting te zoeken bij de voorgestelde boete van 95 euro. Ik vind dit ook

een passend bedrag voor de overtredingen die aan mij zijn voorgelegd, waarbij het gaat om individuen die de 1,5 meter norm overtreden.

Gelet op dit uitgangspunt, zie ik in de persoonlijke omstandigheden geen aanleiding dit bedrag te matigen. Dat leidt ertoe dat in de zaken waarin ik toekom aan een bewezenverklaring, ik ook een boete van 95 euro zal opleggen. Deze boete zal telkens bij niet betaling worden vervangen door 1 dag hechtenis.

Verder zal ik in alle zaken de opgelegde strafbeschikking vernietigen. Deze uitspraken komen daarvoor in de plaats.

Dit leidt in de afzonderlijke zaken tot de volgende beslissingen:

Verdachte 1

De zaak waarin verdachte wordt verweten deel te hebben genomen aan een samenkomst aan de Waalkade, waar hij aan het filmen was.

In dit geval is er onvoldoende bewijs dat verdachte deelnam aan een samenkomst. Ik verwijs hiervoor naar de hiervoor genoemde algemene overwegingen op dit punt.

Verdachte wordt vrijgesproken.

Verdachte 2

De zaak waarin verdachte wordt verweten deel te hebben genomen aan een samenkomst aan de Waalkade.

Ook hiervoor geldt dat er onvoldoende bewijs is dat verdachte deelnam aan een samenkomst. Ik verwijs ook nu weer naar de hiervoor genoemde algemene overwegingen op dit punt.

Verdachte wordt vrijgesproken.

Verdachte 3, 4, 5 en 6

Verweten is dat zij met zijn vieren in de auto zaten en daarmee de 1,5 meter norm hebben overtreden. Zij zijn allemaal niet verschenen.

Het feit is in alle zaken wettig en overtuigend bewezen. Verdachten worden ieder veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 7

Verdachte zat in een open auto (jeep) met vier anderen.

Het feit is wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 8

Verdachte zat in een auto op de Veenweg te Culemborg met zijn broer en een vriend.

Het feit is wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 9

Verdachte stond bij een kampvuur op het terrein van een studentencomplex.

Gelet op de eerder gegeven motivering kan hier niet worden gesproken van een samenkomst. Verdachte wordt van het primaire feit vrijgesproken.

Ten aanzien van het subsidiaire feit merk ik het volgende op.

Verdachte heeft aangevoerd dat hij zich niet in de publieke ruimte bevond, omdat het terrein was omsloten met een hek met een bordje verboden toegang. Dit verweer wordt niet gevolgd. Op grond van de overgelegde foto's stel ik vast dat het terrein feitelijk voor een ieder toegankelijk was. De enkele omstandigheid dat een bordje met verboden toegang bij de poort hing, doet hier niet aan af. Het terrein van een studentencomplex is niet te vergelijken met een besloten tuin bij een woning, zodat de noodverordening van toepassing is.

Voldoende feitelijk is weergegeven dat verdachte niet telkens de 1,5 meter afstand heeft gehouden. De verbalisant zag dat tussen de personen minder dan een armlengte afstand was. Het subsidiair tenlastegelegde is dan ook wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 10

Verdachte was aan het barbecueën met vijf anderen bij garageboxen.

Het feit is wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 11

Verdachte zat op een kleedje in het Sonsbeekpark te Arnhem

Voldoende feitelijk is omschreven hoe de verbalisant heeft waargenomen dat verdachte daarbij niet de 1,5 meter afstand heeft gehouden. De verbalisant heeft beschreven dat hij zag dat de armen en benen van de personen elkaar bijna aanraakten. Dit wordt ondersteund door de gemaakte foto. Het feit is dan ook wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 12

Verdachte zat samen met twee vrienden in het Sonsbeekpark

Voldoende feitelijk is omschreven hoe de verbalisant heeft waargenomen dat verdachte daarbij niet de 1,5 meter afstand heeft gehouden. De verbalisant zag dat de personen op minder dan een armlengte afstand van elkaar zaten. Dit wordt ondersteund door de verklaring van verdachte ter plaatse dat hij op een afstand van iets meer dan een meter van de ander zat. Het feit is wettig en overtuigend bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 13

Verdachte zat samen met twee anderen in een auto.

Feit kan wettig en overtuigend worden bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 14

Voldoende feitelijk is omschreven hoe de verbalisant heeft waargenomen dat verdachte niet de 1,5 meter afstand heeft gehouden. Feit kan wettig en overtuigend worden bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 15

Verdachte zat met 3 anderen in een auto. Voor zover verdachte een beroep heeft gedaan op het vertrouwensbeginsel, omdat een dag ervoor tegen hem zou zijn gezegd dat het wel was toegestaan met zijn vieren in een auto te zitten, is onvoldoende onderbouwd en verifieerbaar dat dit door een bevoegde opsporingsambtenaar aan verdachte is medegedeeld.

Feit kan wettig en overtuigend worden bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro.

Verdachte 16

Verdachte die met twee vrienden aan het basketballen was. Op grond van mijn overwegingen hiervoor over het begrip samenkomst, ben ik van oordeel dat hier geen sprake is van een samenkomst als bedoel in artikel 2.1 van de Noodverordening. Verdachte wordt vrijgesproken.

Verdachte 17

De verweren op grond waarvan de verdediging de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar ministerie heeft bepleit, heb ik hiervoor al behandeld. In die motivering is ook de motivering van de afwijzing van het verzoek tot het horen van de Minister van Veiligheid en Justitie gegeven. Zijn uitspraken hebben wat mij betreft geen gevolgen voor deze zaak, zodat het horen van hem als getuige niet in het belang is van de verdediging.

Ook het verzoek om de heer Bruls te horen wordt afgewezen. Het beleid zoals dat gold ten tijde van de overtredingen en daarna is door het Openbaar Ministerie aan het dossier toegevoegd.

Onvoldoende onderbouwd is waarom het stellen van aanvullende vragen aan hem in het belang is van de verdediging.

Voldoende feitelijk is omschreven hoe de verbalisant heeft waargenomen dat verdachte niet de 1,5 meter afstand heeft gehouden. Feit kan wettig en overtuigend worden bewezen. Verdachte wordt veroordeeld tot een geldboete van 95 euro

Verdachte 18

Capoeira op de Waalkade.

Op grond van mijn overwegingen hiervoor over het begrip samenkomst, ben ik van oordeel dat hier geen sprake is van een samenkomst als bedoel in artikel 2.1 van de Noodverordening.

In dit geval is in het proces-verbaal onvoldoende feitelijk beschreven hoe de boa heeft geconstateerd dat door verdachte geen 1,5 meter afstand werd gehouden. De enkele constatering, zonder dat duidelijk is vanaf waar en hoe de boa deze waarneming heeft gedaan, is, in het licht van de betwisting door verdachte, onvoldoende om tot een bewezenverklaring te kunnen komen.

Verdachte wordt vrijgesproken.